

КИЇВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

справа №753/12294/2019
апеляційне провадження №22-ц/824/1763/2021

Головуючий у I інстанції – Заставенко М.О.
Доповідач у II інстанції – Приходько К.П.

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

19 березня 2021 року Київський апеляційний суд в складі колегії суддів судової палати з розгляду цивільних справ:

судді-доповідача Приходька К.П.,
суддів Писаної Т.О., Журби С.О.,
за участю секретаря Немудрої Ю.П.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні в м. Києві апеляційні скарги Кіпіані Вахтанга Теймуразовича та Товариства з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват» на рішення Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року

у справі за позовом Медведчука Віктора Володимировича до Кіпіані Вахтанга Теймуразовича, Товариства з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват», Приватного підприємства «Юнісофт» про захист особистих немайнових прав шляхом визнання інформації недостовірною та заборони поширення інформації,

встановив:

У червні 2019 року Медведчук В.В. звернувся до Дарницького районного суду м. Києва із позовом до Кіпіані В.Т., ТОВ «Видавництво «Віват», ПП «Юнісофт» про захист особистих немайнових прав шляхом визнання інформації недостовірною та заборони поширення інформації, мотивуючи свої вимоги тим, що 26 травня 2019 року в Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» була презентована книга Кіпіані В.Т. під назвою «Справа Василя Стуса».

Книга була випущена в світ ТОВ «Видавництво «Віват» та надрукована ПП «Юнісофт».

В обґрунтування позовних вимог зазначено наступне.

У книзі Кіпіані В.Т., окрім образливих висловлювань про позивача на кшталт: людина «яка нав'язує суспільству вовчі закони, має подвійне дно, є циніком і фарисеєм», «огидна й одіозна – постать», також було викладено недостовірну інформацію про Медведчука В.В.

У книзі її автор Кіпіані В.Т. поширив про позивача недостовірну інформацію, чим порушив його особисті немайнові права, а саме принизив його честь і гідність та ділову репутацію.

Поширена інформація стосується позивача, оскільки в оспорюваних висловлюваннях прямо називається його прізвище, більш того, прізвище позивача згадується і у назві відповідного розділу книги «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?».

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 4 8 167

АСЕД "Апеляція"

Поширена інформація є негативною за своєю формою та змістом, є фактичними твердженнями, які можна перевірити на предмет їх істинності.

Зі змісту оспорюваних фраз, як вважає позивач, вбачається, що автор у стверджувальній формі звинуватив позивача в тому, що позивач здійснив «злочин перед поетом» та «боявся КГБ», що позивач у справі Стуса «підтримав обвинувачення», що «Медведчук на суді визнав всі злочини», що він, як і усі інші адвокати, здирав «гонорари з убитих горем родин» та «розпинав поета».

З урахуванням наведеного просив, визнати недостовірною та такою, що порушує немайнові права позивача, інформацію, поширену відповідачами у книзі «Справа Василя Стуса» такого змісту:

фраза №1 (аркуш книги 7) «... розпинав поета, - призначений державою адвокат Медведчук»;

фраза №2 (аркуш книги 658) «... Віте, що виховувався у родині політзасланця (... кажуть – шуцман)»;

фраза №3 (аркуш книги 661) «... чи була можливість у Стуса обрати «менше зло». Проте є фактом, що наданого, підтримуваного держбезпекою адвоката звали Віктор Медведчук»;

фраза №4 (аркуш книги 662) «Адвокати відверто «відбували номер», не забуваючи, правда, здирати гонорари з убитих горем родин...»;

фраза №5 (аркуш книги 663) «... шістка комуністичної системи Медведчук...»;

фраза №6 (аркуш книги 664) «... «син поліція»;

фраза №7 (аркуш книги 664) «... Медведчук на суді визнав, що всі «злочини», нібито вчинені його підзахисним, «заслуговують на покарання»;

фраза №8 (аркуш книги 664) «... він (мається на увазі Віктор Медведчук) фактично підтримав звинувачення. Навіщо прокурори, коли є такі безвідмовні адвокати?...»;

фраза №9 (аркуш книги 664) «Злочин перед поетом юрист Медведчук здійснив ще й тим, що не повідомив родині про початок розгляду справи... Боявся КГБ чи просто завжди був циніком і аморальним типом?».

Також позивач просив заборонити видання (виготовлення), розповсюдження (продаж) примірників книги «Справа Василя Стуса» та опублікування пов'язаної з книгою «Справа Василя Стуса» інформації у пресі, по радіо, телебаченню чи з використанням інших засобів масової інформації, поширення в мережі Інтернет чи з використанням інших засобів телекомунікаційного зв'язку, в частині фраз, що містять недостовірну інформацію.

Рішенням Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року позовні вимоги задоволено частково:

- визнано недостовірною та такою, що порушує особисті немайнові права Медведчука Віктора Володимировича на повагу до гідності, честі, недоторканості ділової репутації інформацію, поширену в книзі «Справа Василя Стуса» в розділі «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?», наступного змісту:

фраза №3 (аркуш книги 661): «... чи була можливість у Стуса обрати «менше зло». Проте є фактом, що наданого, підтримуваного держбезпекою адвоката звали Віктор Медведчук»;

фраза №7 (аркуш книги 664): «... Медведчук на суді визнав, що всі «злочини», нібито вчинені його підзахисним, «заслуговують на покарання»;

фраза №8 (аркуш книги 664): «... він фактично підтримав звинувачення. Навіщо прокурори, коли є такі безвідмовні адвокати?...»;

- визнано такою, що порушує особисте немайнове право на використання імені Медведчука Віктора Володимировича без його згоди, інформацію, поширену в книзі «Справа Василя Стуса», а саме: в розділах під назвами «Кримінальна справа №5 - книга

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 4 8 16 7

АСЕД "Апеляція"

життя і смерті Василя Стуса» та у розділі «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?», та дає можливість ідентифікувати Медведчука Віктора Володимировича як персонажа (дійової особи) твору наступного змісту:

фраза №1 (аркуш книги 7): «... розпинав поета, - призначений державою адвокат Медведчук»;

фраза №5 (аркуш книги 663): «... шістка комуністичної системи Медведчук...»;

фраза №9 (аркуш книги 664): «Злочин перед поетом юрист Медведчук здійснив ще й тим, що не повідомив родині про початок розгляду справи... Боявся КГБ чи просто завжди був циніком і аморальним типом?»;

- зобов'язано Кіпіані Вахтанга Теймуразовича, товариство з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват» видалити із книги «Справа Василя Стуса», а саме із розділів під назвами «Кримінальна справа №5 - книга життя і смерті Василя Стуса» та «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?», інформацію про особу Медведчука Віктора Володимировича;

- заборонено Кіпіані Вахтангу Теймуразовичу, товариству з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват» розповсюджувати надрукований тираж книги «Справа Василя Стуса» та подальше його тиражування до усунення порушеного особистого немайнового права Медведчука Віктора Володимировича;

- заборонено Кіпіані Вахтангу Теймуразовичу, товариству з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват» при поширенні інформації, пов'язаної із книгою під назвою «Справа Василя Стуса», у пресі, по радіо, телебаченню, у мережі Інтернет та в інших засобах масової інформації використовувати інформацію, яка міститься в розділах під назвами «Кримінальна справа №5 - книга життя і смерті Василя Стуса» та «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?» й дає можливість ідентифікувати Медведчука Віктора Володимировича як персонажа (дійової особи) твору без його згоди;

- в решті позову Медведчука Віктора Володимировича до Кіпіані Вахтанга Теймуразовича, Товариства з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват» відмовлено;

- відмовлено у задоволенні позовних вимог Медведчука Віктора Володимировича до Приватного підприємства «Юнісофт».

Не погоджуючись з рішенням суду першої інстанції, Кіпіані В.Т. подав апеляційну скаргу, у якій просив скасувати рішення Дарницького районного суду міста Києва від 19 жовтня 2020 року в частині задоволених вимог та ухвалити в цій частині нове судові рішення, яким у задоволенні позову відмовити.

В обґрунтування доводів апеляційної скарги вказав, що всі без винятку задоволені позовні вимоги, зокрема і щодо визнання трьох фраз недостовірними, унеможливають подальше розповсюдження книги «Справа Василя Стуса» в її вже надрукованому вигляді.

Зазначає, що заборона на розповсюдження книги не є розумним та пропорційним заходом, адже не має практичної цінності щодо захисту ділової репутації, честі чи гідності особи, однак становлячи при цьому не виправдану перешкоду у публічному доступі до суспільно-важливих інформації. Отже, таке обмеження грубо порушує свободу вираження поглядів.

Також, суд першої інстанції не врахував, що чинне законодавство надає позивачу можливість у разі незгоди з оскаржуваними фразами книги захистити свої особисті немайнові права, не вдаючись до заборони книги, тобто до неконституційних проявів цензури.

Вважає, що Медведчук В.В. міг би з власної ініціативи або за рішенням суду написати свою книгу або статтю, де викласти свій погляд на судовий процес над Стусом 1980 року. В такий спосіб була б надана всебічна оцінка такої важливої для суспільства теми.

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 4 8 16 7

АСЕД "Апеляція"

Окрім цього, зазначив, що усі ті три фрази, які визнані недостовірними, а саме: фраза №3 (аркуш книги 661): «... чи була можливість у Стуса обрати «менше зло». Проте є фактом, що наданого, підтримуваного держбезпекою адвоката звали Віктор Медведчук»;

фраза №7 (аркуш книги 664): «... Медведчук на суді визнав, що всі «злочини», нібито вчинені його підзахисним, «заслуговують на покарання»;

фраза №8 (аркуш книги 664): «... він фактично підтримав звинувачення. Навіщо прокурори, коли є такі безвідмовні адвокати?...», є явними оціночними судженнями. У цих вразах подано лише особисту оцінку Кіпіані В.Т. матеріалів кримінальної справи 1980 року. Відповідач виходив з того, що в 1990 році вирок судової колегії в кримінальних справах Київського обласного суду від 02 жовтня 1980 року був скасований Верховним Судом УРСР як незаконний, тоді як Медведчук В.В. у своєму виступі в дебатах у 1980 році заявляв: «кваліфікацію обвинувачення вважаю вірною». Саме таким діям позивача Кіпіані В.Т. дає оцінку у фразах 7, 8, коли пише: «він фактично підтримав звинувачення», «визнав, що всі «злочини», нібито вчинені його підзахисним, «заслуговують на покарання».

Кіпіані В.Т., дослідивши матеріали історичних подій щодо суду над Стусом, характеризує роль в процесі адвоката Медведчука В.В.

В оскаржуваній фразі 3 «... чи була можливість у Стуса обрати «менше зло». Проте є фактом, що наданого, підтримуваного держбезпекою адвоката звали Віктор Медведчук» Кіпіані В.Т. характеризує діяльність тогочасних органів держбезпеки. Тут відсутні фактичні твердження про позивача.

Перша частина фрази 3 «... чи була можливість у Стуса обрати «менше зло» взагалі є припущенням, сформульованим у формі міркування, і не може бути спростована за визначенням. Чи є позивач «меншим злом» чи «більшим злом» - суб'єктивна оцінка автора Кіпіані В.Т., достовірність або недостовірність якої неможливо встановити під час судового засідання.

Таким чином, оскаржувані фрази 3, 7, 8 є оціночними судженнями і не підлягають спростуванню згідно ст.30 Закону України «Про інформацію».

На думку скаржника, в якості обґрунтування задоволених позовних вимог суд помилково дійшов висновку, що визнані недостовірними фрази 3, 7, 8 негативно характеризують Медведчука В.В. як адвоката і завдають шкоди його діловій репутації в контексті його професійної діяльності, а відтак порушують особисті немайнові права позивача.

При цьому, як звертає увагу скаржник, суд не врахував, що Медведчук В.В. не займається професійною адвокатською діяльністю. Право на заняття адвокатською діяльністю Медведчука В.В. було зупинене 14 серпня 2019 року згідно п.1 ч.1 ст.31 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Таким чином оціночні судження, що містяться у фразах 3, 7, 8, не можуть завдати шкоди діловій репутації позивача як адвоката, тому що він вже не займається адвокатською діяльністю.

У доводах апеляційної скарги також зазначено, що при ухваленні рішення про заборону використання імені позивача без його згоди у розділах під назвами «Кримінальна справа №5 – книга життя і смерті Василя Стуса» та розділі «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?», суд першої інстанції безпідставно стверджує, що Медведчук не надавав такої згоди, оскільки вищезазначені обставини не досліджувалися в судовому засіданні. Таким чином в цій частині не було доведено обставини, що мають значення для справи, які суд першої інстанції визнав встановленими.

Також скаржник звертає увагу на те, що рішення суду поставило право позивача на заборону використання імені вище права суспільства знати обставини суду над В. Стусом, що є порушенням ст.29 Закону України «Про інформацію», ст.10 Європейської Конвенції та низки рішень Європейського суду з прав людини.

Київський апеляційний суд

АСЕД "Апеляція"

Враховуючи наведене, просив скасувати рішення Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року в частині задоволених позовних вимог та ухвалити в цій частині нове рішення про відмову у задоволенні позову.

Окрім вказаного, протягом строку на апеляційне оскарження Кіпіані В.Т. через представника подав доповнення до апеляційної скарги, зазначивши, що «За даними джерел «Хроніки...», Медведчук на суді визнав, що всі «злочини», нібито вчинені його підзахисним, «zasлyгoвують на покарання». Таким чином, Кіпіані В.Т. з посиланням на джерело в лапках відтворив дослівну цитату з «Хроніки текущих событий» №58 першого в СРСР російськомовного невідцензурного правозахисного журналу Самвидаву. Оскільки Кіпіані В.Т. дослівно відтворив цитату з історичного джерела, доступного для ознайомлення у відкритих джерелах, з посиланням на нього, він діяв добросовісно, дотримуючись принципу правдивості фактів, наводячи достовірну і точну інформацію згідно з журналістською етикою.

Визнавши недостовірною фразу №7 та заборонивши тиражування книги з цією фразою, суд першої інстанції порушив ст.10 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та ст.42 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні».

На апеляційну скаргу Кіпіані В.Т. Медведчук В.В. через представника подав відзив, в обґрунтування доводів якого зазначив, що у рішенні Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року нічого не сказано про заборону книги «Справа Василя Стуса», а говориться виключно про видалення із вказаної книги, зокрема із розділів під назвою «Кримінальна справа №5 – книга життя і смерть Василя Стуса» та «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?», інформації про особу позивача.

Ні Дарницький районний суд м. Києва в оскаржуваному рішенні, ні позивач жодним чином не вимагають заборони книги Кіпіані В.Т., зокрема її архівної частини, яка поєднана з художньою частиною книги. Мова йде лише про виключення з художньої частини книжки тверджень Кіпіані В.Т., які не знаходять підтвердження в її архівній частині.

Крім цього, позов Медведчука В.В. та рішення Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року не мають нічого спільного з цензурою. Позов Медведчука В.В. не проти книжки Кіпіані В.Т., а виключно проти певних недостовірних фраз-тверджень Кіпіані В.Т. в художній частині книжки, які останній свідомо вніс до книжки. Позов Медведчука В.В. проти розповсюдження в художній частині книжки Кіпіані В.Т. «Справа Василя Стуса» тверджень, які не відповідають дійсності, та проти використання імені позивача без його згоди в тій же художній частині книжки.

Також зазначає, що інформація, яка поширена Кіпіані В.Т. (фрази 3, 7, 8) в художній частині книжки про позивача, не містить алегорій, сатири, гіпербол тощо, вона не є припущенням чи критикою позивача, її цілком можна перевірити на достовірність, тому вона не може вважатися оціночним судженням.

Як вважає позивач, роблячи певні особисті висновки та розповсюджуючи певні твердження про Медведчука В.В. в художній частині книжки, Кіпіані В.Т. ґрунтувався не на документах кримінальної справи №5, підбіркою яких займався на власний розсуд, а виключно сучасними законами та сучасною ідеологією, розповсюджуючи сучасні поняття щодо матеріалів справи 1980 року стосовно В. Стуса.

У відзиві позивач зазначає, що Дарницький районний суд м. Києва правомірно визнав недостовірними твердження Кіпіані В.Т. про те, що Медведчук В.В. у справі В. Стуса «підтримав звинувачення» (фраза №8) та що «Медведчук на суді визнав всі злочини» (фраза №7).

Стверджує, що ні в кримінальній справі ні в книзі немає жодного доказу на підтвердження висловлювання Кіпіані В.Т. про те, що Медведчук В.В. «підтримав

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 48167

АСЕД "Апеляція"

звинувачення» (фраза №8) та що він «на суді визнав всі злочини» (фраза №7). В томі 6 на аркушах справи 307-308 кримінальної справи Медведчук В.В. жодним чином не говорив про те, що всі «злочини», вчинені В. Стусом, заслуговують на «покарання».

Медведчук В.В. в суді окрім переліку статей, за якими звинувачувався В. Стус, також сказав, що: «Кваліфікацію його (Стуса) дій я вважаю вірною». Тобто саме «кваліфікацію», а не те, про що твердить Кіпіані В.Т. щодо «підтримання ним звинувачення» (фраза №8) та щодо того, що він «на суді визнав всі злочини» (фраза №7). При цьому твердження «визнаю кваліфікацію дій вірною» та «на суді визнав всі злочини» та «підтримав звинувачення» - це не тотожні поняття (твердження).

Фрази №7 та №8 з художньої частини книги є негативними, оскільки в цих фразах стверджується про те, чого ніколи Медведчук В.В. не говорив та не вчиняв. Восени 1980 року на суді В. Стуса Медведчук В.В. не говорив, що «злочини» В. Стуса «заслуговують на покарання», та не підтримував звинувачення.

Перелічені спірні висловлювання Кіпіані В.Т. набули негативного суспільного значення, створюючи враження, що Медведчук В.В. діяв у справі В. Стуса всупереч законодавству Радянського Союзу та законодавству України.

Стосовно тверджень апелянта про те, що в ході розгляду не досліджувалося та не було доведено питання щодо того, чи давав позивач згоду на використання його імені в розділах книги під назвами «Кримінальна справа №5 – книга життя і смерті Василя Стуса» та «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?», вже сам факт звернення позивача з позовною заявою до відповідачів та відсутність з їх боку жодного підтвердження надання позивачем згоди на використання його імені в розділах книги під назвами «Кримінальна справа №5 – книга життя і смерті Василя Стуса» та «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?», як і відсутність з боку позивача інформації щодо отримання ним від відповідачів відповідного письмового звернення щодо використання імені Віктора Медведчука в розділах книги, є підтвердженням того, що відповідачі не зверталися до позивача з приводу отримання згоди на використання його імені у відповідних розділах книги та не отримували згоду на це.

Заперечуючи щодо визнання «Хроніки текущих событий» джерелом інформації, зазначає, що Самвидав – це публікації, зроблені нелегально та підручними засобами, такими як фотокопія, машинопис та ін. Самвидав ніколи не отримував свідоцтва про державну реєстрацію, у його випуску ніколи не містилися вихідні дані. Таким чином жодним чином не можна вважати журнал Самвидаву офіційним джерелом. Кіпіані В.Т. жодним словом не обмовився щодо того, яким чином він переконався в достовірності Самвидаву, оскільки обов'язок довести, що поширена інформація є достовірною, покладається на відповідача.

На підставі викладеного просив залишити рішення Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року без змін, а апеляційну скаргу Кіпіані В.Т. з доповненням до неї – без задоволення.

Власну апеляційну скаргу на рішення Дарницького районного суду м. Києва подало і ТОВ «Видавництво «Віват», оскільки вважає його незаконним та необґрунтованим, таким, що ухвалене з порушенням норм матеріального та процесуального права.

В обґрунтування доводів апеляційної скарги товариство зазначило, що фрази №1-9, заявлені у позові Медведчуком В.В. до спростування, являють собою певні (історичні) гіпотези, висновки та припущення у вигляді висловлювань – оціночних суджень із фактологічним підґрунтям. Заперечує наявність будь-якого доказу того, що думка Кіпіані В.Т. висловлювалася у оскаржуваних фразах 1-9 в брутальній, образливій, нецензурній чи непристойній формі та з метою образити позивача.

Зазначає, що позивач, звернувшись із позовом про визнання інформації недостовірною, повинен був покласти в обґрунтування своєї позиції в першу чергу докази того, що мають місце саме фактичні твердження, які можна перевірити на предмет достовірності чи недостовірності. Вважає, що тягар доказування такого факту лежить на позивачеві, однак

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 4 8 16 7

АСЕД "Апеляція"

матеріали справи не містять жодного доказу з боку позивача, які би доводили можливість перевірити зміст фраз №1-9 на предмет достовірності чи недостовірності. Натомість на думку апелянта в ході розгляду ним було надано усі докази, які доводять, що в даному випадку мають місце саме оціночні судження із фактологічним підґрунтям, однак судом першої інстанції таким доказам не було надано ніякої оцінки.

Не погоджується апелянт й з наявністю підстав для визнання недостовірною усієї фрази №3: «... чи була можливість у Стуса обрати «менше зло». Проте є фактом, що наданого, підтримуваного держбезпекою адвоката звали Віктор Медведчук», оскільки судом надається оцінка лише в частині другого речення. У наведеному реченні автор має на меті підкреслити, що адвоката звали саме Віктор Медведчук а не якимось інакше.

Заперечує, що книга «Справа Василя Стуса» має будь-які категоричні твердження про те, що «позивач співпрацював з органами державної безпеки СРСР-УРСР». Разом з тим книга містить посилання, які дозволяють кожній особі, в тому числі й авторів книги «Справа Василя Стуса», висувати історичні гіпотези та висловлювати оціночні судження із фактологічним підґрунтям про те, що за політичними справами надавалися захисники із затвердженого КДБ списку.

Апелянт вважає, що Кіпіані В.Т. мав повне право висувати гіпотезу, що Віктор Медведчук через застосування процедури допуску адвокатів був наданий та підтриманий КДБ УРСР. В той же час в книзі не йде мова про те, що Віктор Медведчук співпрацював з КДБ УРСР або був його агентом.

Щодо фрази №7: «... Медведчук на суді визнав, що всі «злочини», нібито вчинені його підзахисним, «zasлугують на покарання» та фрази №8: «... він (мається на увазі Віктор Медведчук) фактично підтримав звинувачення. Навіщо прокурори, коли є такі безвідмовні адвокати?...», то суд відверто проігнорував як лінгвістичний, так і правовий контекст, через який він мав би оцінювати зазначені фрази.

Так, фраза №7 викладена в наступному контексті: «Об'єктивним джерелом про поведінку Стуса та його адвоката Медведчука є 58-ме число московського самвидавного журналу «Хроника текущих событий». Саме там ми й можемо прочитати звіт про судовий процес 29 вересня – 2 жовтня 1980 року, що проходив у залі Київського міськсуду». «За даними джерела «Хроника...», Медведчук на суді визнав, що всі «злочини», нібито вчинені його підзахисним, «zasлугують на покарання». Але просив врахувати, що Стус, працюючи на виробництві, «виконував норму», а до того ж має низку хронічних захворювань. Такі аргументи, треба розуміти, мали пом'якшити жорстокість спущеного з Москви вироку».

Апелянт звертає увагу на те, що в даному фрагменті тексту автором книги здійснюється посилання на джерело: «За даними джерела «Хроника...». Кіпіані В.Т. усі висловлювання, запозичені із названого джерела, та такі, що «обурили» позивача, беруться у лапки: «злочини» та «zasлугують на покарання». Тобто Кіпіані В.Т. цитує в даному випадку вищенаведене джерело а не висловлює власну оцінку дій позивача.

Виходячи з лінгвістичних властивостей фрази №7 в контексті книги «Справа Василя Стуса», з боку автора книги цитується щонайменше оціночне судження із фактологічним посиланням.

Фраза №8 викладена в наступному контексті: «У короткому фінальному слові адвоката Медведчук сказав, що кваліфікацію дій його підзахисного «вважає вірною». Отже, він фактично підтримав звинувачення. Навіщо прокурори, коли є такі безвідмовні адвокати?...»

Фразі №8 «Отже, він фактично підтримав звинувачення. Навіщо прокурори, коли є такі безвідмовні адвокати?...», яка була заявлена позивачем, передувало інше висловлення, яке за змістом повністю повторювало слова, сказані адвокатом Медведчуком під час суду над Василем Стусом: «Кваліфікацію його дій я вважаю вірною».

Заявлена позивачем фраза №8 викладена в другому реченні, а тому з огляду на лінгвістичний контекст наведеного з книги фрагменту тексту не може сприйматися інакше як

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 4 8 16 7

АСЕД "Апеляція"

оціночне судження із фактологічним підґрунтям. Кіпіані В.Т. спочатку наводить точну фразу, яка була сказана позивачем на суді над Василем Стусом щодо правильності кваліфікації дій підсудного, а потім наводить власну інтерпретацію та оцінку змісту цієї фрази.

Щодо фрази №1: «...розпинав поета (мається на увазі Василя Стуса), - призначений державою адвокат Медведчук.», фрази №5: «...шістка комуністичної системи Медведчук...», фрази №9: «Злочин перед поетом юрист Медведчук здійснив ще й тим, що не повідомив родині про початок розгляду справи... Боявся КГБ чи просто завжди був циніком і аморальним типом?», то суд дійшов висновку, що використання імені Медведчука В.В. без його згоди в книзі в розділах під назвами «Кримінальна справа №5 – книга життя і смерті Василя Стуса» та розділі «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?», яке дає можливість ідентифікувати Медведчука В.В. як персонажа (дійову особу) твору, призвело до порушення прямої законодавчої заборони на використання імені позивача.

Апелянт зазначає, що предмет позову, який був заявлений позивачем і розглядався судом, стосується захисту таких особистих немайнових прав як честь, гідність та ділова репутація.

Захист зазначених особистих немайнових прав позивачем заявлений через спростування недостовірної інформації.

Позовні (матеріально-правові) вимоги за позовом складаються з наступного:

- визнати недостовірною та такою, що порушує особисті немайнові права Медведчука В.В., інформацію, поширену в книзі Кіпіані В.Т. під назвою «Справа Василя Стуса» в частині фраз №1-9;

- заборонити Кіпіані В.Т., ТОВ «Видавництво «Віват» видання (виготовлення) та розповсюдження (продаж) у будь-якій формі і на будь-якій території примірників книги «Справа Василя Стуса», а також опублікування пов'язаної з цією книгою інформації у пресі, по радіо, телебаченню чи з використанням інших засобів масової інформації, поширення в мережі інтернет чи з використанням інших засобів телекомунікаційного зв'язку, в частині фраз №1-9.

Таким чином позивачем не заявлялись наступні вимоги, які були задоволені судом:

1) Визнати такою, що порушує особисте немайнове право на використання імені Медведчука Віктора Володимировича без його згоди інформацію поширену в книзі «Справа Василя Стуса», а саме: в розділах під назвами «Кримінальна справа №5 – книга життя і смерті Василя Стуса» та розділі «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?» та дає можливість ідентифікувати Медведчука Віктора Володимировича, як персонажа (дійової особи) твору наступного змісту: Фраза №1: «...розпинав поета, - призначений державою адвокат Медведчук», Фраза №5: «...шістка комуністичної системи Медведчук...», Фраза №9: «Злочин перед поетом юрист Медведчук здійснив ще й тим, що не повідомив родині про початок розгляду справи... Боявся КГБ чи просто завжди був циніком і аморальним типом?» (Вимога №1).

2) Зобов'язати Кіпіані Вахтанга Теймуразовича, Товариство з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват» видалити із книги «Справа Василя Стуса», а саме: із розділів під назвами «Кримінальна справа №5 – книга життя і смерті Василя Стуса» та «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?» інформацію про особу Медведчука Віктора Володимировича (Вимога №2).

3) Заборонити Кіпіані Вахтангу Теймуразовичу, Товариству з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват» розповсюджувати надрукований тираж книги «Справа Василя Стуса» та подальше його тиражування до усунення порушеного особистого немайнового права Медведчука Віктора Володимировича (Вимога №3).

4) Заборонити Кіпіані Вахтангу Теймуразовичу, Товариству з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват» при поширенні інформації пов'язаної із книгою під

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 4 8 1 6 7

АСЕД "Апеляція"

назвою «Справа Василя Стуса», у пресі, по радіо, телебаченню, у мережі Інтернет та в інших засобах масової інформації, використовувати інформацію, яка міститься в розділах під назвами «Кримінальна справа №5 – книга життя і смерті Василя Стуса» та «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?» та дає можливість ідентифікувати Медведчука Віктора Володимировича, як персонажа (дійової особи) твору без його згоди (Вимога №4).

За таких умов, ухвалюючи рішення в цій частині, суд першої інстанції вийшов за межі позовних вимог.

Апелянт звертає увагу, що у задоволеній вимозі №1 йде мова про використання імені Віктора Медведчука в частині оспорюваних фраз №1, 5, 9, тоді як у вимозі №2 вже зобов'язано видалити з відповідних розділів книги всю інформацію про особу Віктора Медведчука. При цьому в тих розділах, про які йде мова у вимозі №2, прізвище Медведчук згадується 18 разів.

У задоволеній вимозі №3 забороняється розповсюджувати надрукований тираж та подальше його тиражування до усунення порушення особистого немайнового права Віктора Медведчука. В той час, як за текстом рішення йде мова про порушення трьох особистих немайнових прав позивача (право на повагу до гідності та честі, право на недоторканість ділової репутації, право на використання імені). При цьому ані способу усунення порушення, ані про яке саме особисте немайнове право йде мова, резолютивна частина оскарженого рішення інформації не містить.

Вимога №4 містить заборону на розповсюдження інформації, пов'язаної з участю Віктора Медведчука в якості адвоката у судовому процесі над Василем Стусом без згоди Віктора Медведчука, що з огляду на історичність і суспільну значимість подій, пов'язаних з судом над Василем Стусом, фактично є цензурою. З книги «Справа Василя Стуса», а саме розділу «Кримінальна справа №5 – книга життя і смерті Василя Стуса» та розділу «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?» вбачається, що Кіпіані В.Т. по відношенню до особи Віктора Медведчука висвітлював його діяльність в якості адвоката в кримінальному процесі по справі Василя Стуса. При цьому висвітлення такої діяльності базувалось саме на архівних документах, які містились в самій книжці (матеріалах кримінальної справи), а також на спогадах сучасників подій та інших джерелах інформації. За таких обставин право позивача на використання імені не підлягало судовому захисту.

З урахуванням наведеного ТОВ «Видавництво «Віват» просило скасувати рішення Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року в частині задоволених позовних вимог та ухвалити в цій частині нове рішення про відмову у задоволенні позову.

На апеляційну скаргу ТОВ «Видавництво «Віват» Медведчук В.В. через представника подав відзив, в обґрунтування доводів якого зазначив, що як позов, так і рішення Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року не мають нічого спільного з цензурою.

Позов Медведчука В.В. не проти книжки Кіпіані В.Т. та ТОВ «Видавництво «Віват», а виключно проти певних недостовірних фраз-тверджень Кіпіані В.Т. в художній частині книжки, які останній свідомо вніс до книжки про Стуса, а також проти розповсюдження в художній частині книжки тверджень, які не відповідають дійсності, проти використання імені позивача без його згоди в тій же художній частині книжки. Якщо б в художній частині книжки «Справа Василя Стуса» не було певних недостовірних фраз-тверджень Кіпіані В.Т., а останній не використав би в художній частині книжки ім'я Віктора Медведчука, попередньо не отримавши від нього відповідного дозволу, то і не було б ніякого позову з боку позивача.

Усі без виключення твердження Кіпіані В.Т., які Дарницький районний суд м. Києва у своєму рішенні від 19 жовтня 2020 року визнав такими, що не відповідають дійсності, фрази №3, №7, №8 та фрази №1, №5, №9, використання яких дає «можливість ідентифікувати Медведчука В.В. як персонажа (дійову особу) твору» та призвело до порушення прямої

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 48167

АСЕД "Апеляція"

законодавчої заборони на використання імені позивача, зазначені в художній частині книжки Кіпіані В.Т. «Справа Василя Стуса».

Жодне недостовірне твердження Кіпіані В.Т., яке стало предметом позову Віктора Медведчука, не стосується, не надруковано в документальній частині книжки.

Позивач не заперечує проти інформації, що міститься у документальній частині книжки «Справа Василя Стуса». Позивач виключно проти розповсюдження в художній частині книжки Кіпіані В.Т. «Справа Василя Стуса» тверджень, які не відповідають дійсності, а також проти використання його імені без його згоди.

Твердження представників ТОВ «Видавництво «Віват» відносно того, що Кіпіані В.Т. використав ім'я позивача з метою висвітлення його діяльності, що ґрунтується на відповідних документах (звіти, стенограми, протоколи, аудіо -, відеозаписи, архівні матеріали, тощо) спростовується інформацією (доказами), які зазначені в самій книжці «Справа Василя Стуса» та матеріалами даної цивільної справи.

Просив рішення Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року залишити без змін, а скаргу ТОВ «Видавництво «Віват» без задоволення.

За результатами розгляду апеляційної скарги колегія суддів апеляційного суду проходить до наступних висновків:

Згідно вимог ст.367 ЦПК України суд апеляційної інстанції переглядає справу за наявними в ній і додатково поданими (за умови дотримання відповідної процедури та наявності передбачених законом підстав) доказами та перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів та вимог апеляційної скарги.

Рішення суду першої інстанції оскаржується лише в частині визнання недостовірними трьох фраз №3, №7 та №8; порушення особистого немайнового права на використання імені у фразах №1, №5 та №9; зобов'язання видалити із книги «Справа Василя Стуса» інформацію про особу позивача; заборони розповсюджувати надрукований тираж книги та подальше його тиражування до усунення порушеного особистого немайнового права позивача; заборони при поширенні інформації пов'язаної із книгою у пресі, по радіо, телебаченню, у мережі Інтернет та в інших засобах масової інформації, використовувати інформацію, яка дає можливість ідентифікувати позивача, як персонажа (дійової особи) твору без його згоди.

В іншій частині рішення ні позивачем ні відповідачем не оскаржується, відтак предметом апеляційного перегляду не є.

Положеннями ст.263 ЦПК України встановлено, що судові рішення повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим. Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права із дотриманням норм процесуального права. Обґрунтованим є рішення, ухвалене на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Заслухавши доповідь судді-доповідача, пояснення учасників справи, перевірили законність та обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів апеляційної скарги та вимог, заявлених у суді першої інстанції, колегія суддів вважає, що вищевказаним вимогам оскаржуване рішення в повній мірі не відповідає.

Відповідно до ст.ст.3,28 Конституції України честь і гідність людини є найвищою соціальною цінністю, кожен має право на повагу до його гідності. Разом із цим, у відповідності до ст.34 Конституції України, кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір. Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 4 8 1 6 7

АСЕД "Апеляція"

інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.

Відповідно до ч.1,6 ст. 277 ЦК України, фізична особа, особисті немайнові права якої порушено внаслідок поширення про неї та (або) членів її сім'ї недостовірної інформації, має право на відповідь, а також на спростування цієї інформації. Фізична особа, особисті немайнові права якої порушено у друкованих або інших засобах масової інформації, має право на відповідь, а також на спростування недостовірної інформації у тому ж засобі масової інформації в порядку, встановленому законом.

Згідно вимог ст.ст.297,299 ЦК України кожен має право на повагу до його гідності та честі. Гідність та честь фізичної особи є недоторканими. Фізична особа має право звернутися до суду з позовом про захист її гідності та честі. Фізична особа має право на недоторканність своєї ділової репутації. Фізична особа може звернутися до суду з позовом про захист своєї ділової репутації.

Відносини у сфері видавничої справи регулюються Конституцією України, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, законами України «Про інформацію», «Про обов'язковий примірник документів», «Про авторське право і суміжні права», «Про державну таємницю», «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» та іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно до положень ст.30 Закону України «Про інформацію», ніхто не може бути притягнутий до відповідальності за висловлення оціночних суджень.

Оціночними судженнями, за винятком наклепу, є висловлювання, які не містять фактичних даних, критика, оцінка дій, а також висловлювання, що не можуть бути витлумачені як такі, що містять фактичні дані, зокрема з огляду на характер використання мовно - стилістичних засобів (вживання гіпербол, алегорій, сатири). Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості.

Якщо особа вважає, що оціночні судження або думки принижують її гідність, честь чи ділову репутацію, а також інші особисті немайнові права, вона вправі скористатися наданим їй законодавством правом на відповідь, а також на власне тлумачення справи у тому самому засобі масової інформації з метою обґрунтування безпідставності поширених суджень, надавши їм іншу оцінку. Якщо суб'єктивну думку висловлено в брутальній, принизливій чи непристойній формі, що принижує гідність, честь чи ділову репутацію, на особу, яка таким чином та у такий спосіб висловила думку або оцінку, може бути покладено обов'язок відшкодувати завдану моральну шкоду.

Суб'єкти інформаційних відносин звільняються від відповідальності за розголошення інформації з обмеженим доступом, якщо суд встановить, що ця інформація є суспільно необхідною.

Додаткові підстави звільнення від відповідальності засобів масової інформації та журналістів встановлюються законами України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про телебачення і радіомовлення», «Про інформаційні агентства» та іншими.

Так, статтею 42 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» передбачено, що редакція, журналіст не несуть відповідальності за публікацію відомостей, які не відповідають дійсності, принижують честь і гідність громадян і організацій, порушують права і законні інтереси громадян або являють собою зловживання свободою діяльності друкованих засобів масової інформації і правами журналіста, якщо, зокрема вони є дослівним відтворенням матеріалів, опублікованих іншим друкованим засобом масової інформації з посиланням на нього.

Київський апеляційний суд

8 240000 0000101 4 8167

АСЕД "Апеляція"

Відповідно до ст.14 Закону України «Про авторське право і суміжні права» автору належать особисті немайнові права вимагати збереження цілісності твору і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору або будь-якому іншому посягання на твір, що може зашкодити честі і репутації автора.

Крім цього, у відповідності до ст.302 ЦК України, фізична особа має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію.

Збирання, зберігання, використання і поширення інформації про особисте життя фізичної особи без її згоди не допускаються, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Фізична особа, яка поширює інформацію, зобов'язана переконатися в її достовірності.

Фізична особа, яка поширює інформацію, отриману з офіційних джерел (інформація органів державної влади, органів місцевого самоврядування, звіти, стенограми тощо), не зобов'язана перевіряти її достовірність та не несе відповідальності в разі її спростування.

Фізична особа, яка поширює інформацію, отриману з офіційних джерел, зобов'язана робити посилання на таке джерело.

Стаття 9 Конституції України передбачає, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною законодавства України.

Статтю 10 Конвенції про захист прав людини і основних свобод, ратифікованої Україною, передбачено право кожного на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів.

Зі змісту цієї норми випливає, що свобода слова, преси, як захисника інтересів громадськості, критики представників держави, висловлення своєї думки в процесі обговорення питань, що становлять громадський інтерес, є однією з найважливіших свобод людини. Втрутитись у процес реалізації цієї норми національна влада може лише у випадках, передбачених ч.2 ст.10 Конвенції, зокрема, якщо це передбачено законом, направлено на захист репутації або прав інших осіб і є необхідним в демократичному суспільстві.

Аналіз зазначеного національного законодавства та ст.10 Конвенції і практики її застосування свідчить про те, що межі свободи вираження думок залежать від їх змісту та від того, чим займається особа, стосовно якої ці думки висловлені.

Право на недоторканність ділової репутації та честь і гідність публічної особи підлягають захисту лише у випадку, коли політичний, державний або громадський діяч доведе, що інформація поширена «з явним злим умислом», тобто з нехтуванням питання про їх правдивість чи неправдивість, а не з метою доведення до громадськості тверджень про наміри, позицію, характеристику політичних лідерів, інших публічних осіб та сформулювати про них свою думку.

Цивільно-правовий захист честі, гідності та ділової репутації від певних висловлювань допустимий лише при дотриманні свободи думки і слова, вільного вираження своїх поглядів та переконань, закріплених в ст.34 Конституції України, а необхідність обмежувати вираження думок є менш гострою стосовно публічних осіб.

Політичний діяч має право на захист свого приватного життя, але межа захисту його репутації повинна бути такою, щоб забезпечити й вільне обговорення політичних питань. Політичні діячі неминуче стають відкритими для прискіпливого висвітлення своїх слів та вчинків і мають усвідомлювати це. При цьому преса не повинна переступати межу, встановлену з метою захисту репутації інших осіб, але повинна повідомляти інформацію та ідеї з політичних питань, так само, як із питань, що становлять громадський інтерес. Не лише преса має завдання повідомляти таку інформацію, але й громадськість має право її отримувати (рішення Європейського суду з прав людини у справах: «Лінгенс проти Австралії» та «Українська Прес-Група проти України»).

Київський апеляційний суд

8 24.0000 0000101 4 8 1 6 7

АСЕД "Апеляція"

Судом встановлено, що у травні 2019 року ТОВ «Видавництво «Віват» випустило у світ книгу «Справа Василя Стуса», автором якої є Кіпіані В.Т., яку було надруковано ПП «Юнісофт».

В книзі на відповідних аркушах наведені наступні фрази:

- в розділі під назвою «Кримінальна справа №5 - книга життя і смерті Василя Стуса» - фраза №1 (аркуш книги 7) «... розпинав поета, - призначений державою адвокат Медведчук»;

- в розділі під назвою «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?» - фраза №2 (аркуш книги 658) «... Віте, що виховувався у родині політзасланця (... кажуть – шуцман)», фраза №3 (аркуш книги 661) «... чи була можливість у Стуса обрати «менше зло». Проте є фактом, що наданого, підтримуваного держбезпекою адвоката звали Віктор Медведчук», фраза №4 (аркуш книги 662) «Адвокати відверто «відбували номер», не забуваючи, правда, здирати гонорари з убитих горем родин...», фраза №5 (аркуш книги 663) «... шістка комуністичної системи Медведчук...», фраза №6 (аркуш книги 664) «... «син поліцая»...», фраза №7 (аркуш книги 664) «... Медведчук на суді визнав, що всі «злочини», нібито вчинені його підзахисним, «заслуговують на покарання», фраза №8 (аркуш книги 664) «... він (мається на увазі Віктор Медведчук) фактично підтримав звинувачення. Навіщо прокурори, коли є такі безвідмовні адвокати?...», фраза №9 (аркуш книги 664) «Злочин перед поетом юрист Медведчук здійснив ще й тим, що не повідомив родині про початок розгляду справи... Боявся КГБ чи просто завжди був циніком і аморальним типом?».

Автор вказаної книги - Кіпіані В.Т. є українським журналістом, має вищу освіту за спеціальністю «історія» та кваліфікацію за спеціальністю «вчитель історії і правознавства», що підтверджено дипломом про здобуття вищої освіти.

ТОВ «Видавництво «Віват» як видавець книги підготував і випустив книгу у світ на підставі укладеного між ТОВ «Видавництво «Віват» та ПП «Юнісофт» договору на виконання замовлення по наданню поліграфічних послуг на видання книги «Справа Василя Стуса. Збірка документів з архіву колишнього КДБ УРСР».

Факт поширення вищезазначеної інформації в указаний спосіб сторонами не оспорується.

Обґрунтовуючи заявлені вимоги позивач посилається на те, що поширена відповідачами інформація є негативною за своїм змістом, не відповідає дійсності та порушує його особисті немайнові права.

Суд першої інстанції в своєму рішенні визнав недоведеними підстави для оскарження фраз, які містяться у розділі «Кримінальна справа №5 - книга життя і смерті Василя Стуса» - фраза №1 «... розпинав поета, - призначений державою адвокат Медведчук» та розділі «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?» - фраза №2 «... Віте, що виховувався у родині політзасланця (... кажуть – шуцман)», фраза №4 «Адвокати відверто «відбували номер», не забуваючи, правда, здирати гонорари з убитих горем родин...», фраза №5 «... шістка комуністичної системи Медведчук...», фраза №6 «... «син поліцая», фраза №9 «Злочин перед поетом юрист Медведчук здійснив ще й тим, що не повідомив родині про початок розгляду справи... Боявся КГБ чи просто завжди був циніком і аморальним типом?», з огляду на контекст їх викладення автором та характер використання мовно-стилістичних засобів, які не є фактичними твердженнями, а відносяться до оціночних суджень, тому спростуванню не підлягають. Рішення в цій частині не оскаржується та не є предметом перегляду в апеляційній інстанції.

Перевіряючи доводи апеляційної скарги щодо безпідставного вирішення ініційованого позивачем спору шляхом заборони використання імені Медведчука В.В. без його згоди в книзі «Справа Василя Стуса» в розділах під назвами «Кримінальна справа №5 - книга життя і смерті Василя Стуса» та розділі «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?», яке дає можливість ідентифікувати Медведчука В.В. як персонажа (дійову особу) твору наступного

Київський апеляційний суд

АСЕД "Апеляція"

змісту: фраза №1 «... розпинав поета, - призначений державою адвокат Медведчук», фраза №5 «... шістка комуністичної системи Медведчук...», фраза №9 «Злочин перед поетом юрист Медведчук здійснив ще й тим, що не повідомив родині про початок розгляду справи... Боявся КГБ чи просто завжди був циніком і аморальним типом?», колегія апеляційного суду приходить до наступного:

Вирішуючи спір у такий спосіб, суд першої інстанції виходив з тих підстав, що відповідачами було порушене передбачене ч.2 ст.296 ЦК України право позивача, а саме щодо неможливості використання імені фізичної особи в літературних та інших творах, крім творів документального характеру, як персонажа (дійової особи) без її згоди.

В той же час положеннями ст. 13 ЦПК України встановлений принцип диспозитивності цивільного судочинства, який полягає в тому, що суд розглядає справи не інакше як за зверненням особи в межах заявлених нею вимог і на підставі доказів, поданих учасниками справи або витребуваних судом у передбачених випадках. При цьому у своїй позовній заяві вказаних вимог та їх правового обґрунтування Медведчуком В.В. не заявлялося.

В мотивування свого висновку суд першої інстанції вказав на наявність у нього повноваження, за яким у разі з'ясування при розгляді справи, що сторона або інший учасник судового процесу на обґрунтування своїх вимог або заперечень послався не на ті норми права, які фактично регулюють спірні правовідносини, самостійно здійснювати правильну правову кваліфікацію останніх та застосовувати для прийняття рішення ті норми матеріального і процесуального права, предметом регулювання яких є відповідні правовідносини.

На підставі викладеного суд першої інстанції вважав, що саме на нього покладено обов'язок надати правову кваліфікацію відносинам сторін виходячи із фактів, установлених під час розгляду справи, та визначити, яка правова норма підлягає застосуванню для вирішення спору. В той же час суд першої інстанції не звернув уваги на те, що застосування принципу *iura novit curia* («суд знає закони»), повинно мати на меті лише обрання судом для прийняття рішення саме тих норм матеріального права, предметом регулювання яких є заявлені правовідносини, однак не може призводити до зміни предмета позову та/або обраного позивачем способу захисту.

Вирішуючи спір на предмет порушення заявлених прав позивача, суд першої інстанції в порушення норм процесуального права, визначених ч.1 ст.13 ЦПК України, фактично з власної ініціативи доповнив предмет і підстави позову.

У той час як підставою для захисту порушеного права, передбаченого ст.297 ЦК України, є не безпосередньо факт використання імені, а поширення про особу недостовірної інформації, підставою для захисту порушеного права, передбаченого ст.296 ЦК України, є сам факт використання імені незалежно від характеру поширеної при цьому інформації про особу.

За таких умов суд першої інстанції, при вирішенні справи про визнання недостовірною інформації та заборону її поширення, з власної ініціативи та без відповідного волевиявлення позивача збільшив предмет розгляду справи, розповсюдивши його на ті обставини та правовідносини, які фактично позивачем не заявлялися, а саме на право на використання імені.

Окрім того, як підстави, так і предмет доказування у вказаних правовідносинах є різний. В заявлених позивачем правовідносинах дослідженню та доведенню підлягає факт розповсюдження інформації про особу та її достовірність, в той час як у правовідносинах, які суд розглянув з власної ініціативи, предметом доказування є факт використання імені особи та наявність права на це, зокрема отримання чи неотримання згоди.

Відповідно до ст.12 ЦПК України цивільне судочинство здійснюється на засадах змагальності сторін. Учасники справи мають рівні права щодо здійснення всіх процесуальних прав та обов'язків, передбачених законом. Кожна сторона повинна довести

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 4 8 16 7

АСЕД "Апеляція"

обставини, які мають значення для справи і на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, крім випадків, встановлених цим Кодексом.

У даному випадку сторона відповідача була позбавлена процесуального права надати свої заперечення та докази з приводу вимог, які не були предметом позову, однак щодо яких судом було ухвалене рішення.

Оскільки судом першої інстанції в порушення процесуального права, а саме ч.2 ст.264 ЦПК України було вирішено спір у відповідній частині поза межами заявлених вимог, оскаржуване рішення в цій частині підлягає скасуванню відповідно до п.4 ч.1 ст.376 ЦПК України.

За наведених підстав підлягає також скасуванню рішення й в частині задоволення похідних вимог про зобов'язання відповідачів видалити із книги «Справа Василя Стуса», а саме: із розділів під назвами «Кримінальна справа №5 - книга життя і смерті Василя Стуса» та «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?» інформацію про особу Медведчука Віктора Володимировича та про заборону відповідачам при поширенні інформації пов'язаної із книгою під назвою «Справа Василя Стуса» у пресі, по радіо, телебаченню, у мережі Інтернет та в інших засобах масової інформації, використовувати інформацію, яка міститься в цих розділах та дає можливість ідентифікувати Медведчука Віктора Володимировича як персонажа (дійової особи) твору без його згоди.

Стосовно доводів апелянтів в частині визнання інформації, яка зазначена у фразах №3, №7, №8, такою що не відповідає дійсності.

Вирішуючи питання про визнання поширеної інформації недостовірною, суди повинні визначати характер такої інформації та з'ясувати, чи є вона фактичним твердженням, чи оціночним судженням, чи критикою та чи є вона такою, що виходить за межі допустимої критики за встановлених судами фактичних обставин справи.

Відповідно до частини другої статті 47-1 Закону України «Про інформацію» оціночними судженнями, за винятком образи чи наклепу, є висловлювання, які не містять фактичних даних, зокрема критика, оцінка дій, а також висловлювання, що не можуть бути витлумачені як такі, що містять фактичні дані, з огляду на характер використання мовних засобів, зокрема гіпербол, алегорій, сатири. Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості.

Згідно із положеннями ст.277 ЦК України не є предметом судового захисту оціночні судження, думки, переконання, критична оцінка певних фактів і недоліків, які, будучи вираженням суб'єктивної думки і поглядів відповідача, не можна перевірити на предмет їх відповідності дійсності (на відміну від перевірки істинності фактів) і спростувати, що відповідає прецедентній судовій практиці Європейського суду з прав людини, особливо якщо такі висловлювання стосуються публічної особи або посадової особи рівня суспільного значення та її діяльність становить суспільний інтерес. Наявність фактів можна довести, а правдивість оціночних суджень не можна. Що ж стосується оціночних суджень, цю вимогу неможливо виконати, і вона є порушенням самої свободи поглядів, яка є основною складовою права, гарантованого статтею 10 Конвенції (рішення Європейського суду з прав людини від 08 липня 1986 року у справі «Лінгенс проти Австрії») (Lingens v. Austria).

Правильність думки чи оцінки тієї чи іншої особи може бути предметом думки, оцінки інших осіб, але не предметом повноважень судової влади. Вони можуть оспорюватись у порядку полеміки, у тому числі й у друкованому засобі, по радіо чи в телепередачі або іншим адекватним способом. Разом із тим, судді повинні забезпечувати справедливу рівновагу при застосуванні конституційних прав на захист гідності і честі, з одного боку, та свободи слова — з другого.

За своїм характером судження є розумовим актом, що має оціночний характер та виражає ставлення того, хто говорить, до змісту висловленої думки і напряму, що пов'язано з такими психологічними станами, як віра, впевненість чи сумнів.

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 48167

АСЕД "Апеляція"

Отже, будь-яке судження, яке має оціночний характер, будь-яка критика та оцінка вчинків, вираження власних думок щодо певних обставин не є підставою для захисту права на повагу честі, гідності та ділової репутації та, відповідно, не є предметом судового захисту.

У рішенні від 10 серпня 2006 року у справі «Ляшко проти України» (Lyshko v. Ukraine) Європейський суд з прав людини зазначив, що свобода вираження поглядів являє собою одну з важливих засад демократичного суспільства та одну з базових умов його прогресу та самореалізації кожного. Предмет пункту другого статті 10 Конвенції застосовується не тільки до «інформації» чи «ідей», які були отримані зі згоди чи розглядаються як необразливі чи як малозначущі, але й до тих, які можуть ображати, шокувати чи непокоїти. Такими є вимоги плюралізму, толерантності та відкритості думок, без чого неможливе «демократичне суспільство».

Визнаючи недостовірною та такою, що порушує особисті немайнові права Медведчука В.В. на повагу до гідності, честі, недоторканості ділової репутації інформацію, поширену в вищезгаданій книзі у фразах: №3 «... чи була можливість у Стуса обрати «менше зло». Проте є фактом, що наданого, підтримуваного держбезпекою адвоката звали Віктор Медведчук»; №7 «... Медведчук на суді визнав, що всі «злочини», нібито вчинені його підзахисним, «заслужовують на покарання» та №8 «... він фактично підтримав звинувачення. Навіщо прокурори, коли є такі безвідмовні адвокати?...», суд першої інстанції дійшов висновку, що наведена інформація викладена автором у формі категоричних стверджень про існування конкретних обставин (фактів), які нічим не підтвержені, є негативною, а тому вважав доведеними підстави для визнання її недостовірною і такою, що порушує особисті немайнові права позивача.

В той же час в повній мірі з таким висновком суду першої інстанції колегія апеляційного суду погодитися не може.

Частина фрази №3: «... чи була можливість у Стуса обрати «менше зло» побудована у формі риторичного запитання, міркування, та не містить категоричного твердження, яке можна перевірити. Крім того відповідне висловлювання, не може бути витлумачене як таке, що містить фактичні дані, з огляду на характер використання мовних засобів, зокрема вживання гіпербол, алегорій, сатири.

Аналогічні висновки колегія суддів робить й стосовно фрази №8: «... він фактично підтримав звинувачення. Навіщо прокурори, коли є такі безвідмовні адвокати?...». Зазначену фразу також не можна вважати твердженням, оскільки як за її змістом, так і за характером застосованих мовних форм, вона містить лише викладення суб'єктивної оцінки автора певним подіям та обставинам, і не може сприйматися як відображення об'єктивної істини, що може бути встановлена у судовому порядку.

Разом з тим колегія апеляційного суду погоджується із висновком суду першої інстанції про те, що інша частина фрази №3: «Проте є фактом, що наданого, підтримуваного держбезпекою адвоката звали Віктор Медведчук», є фактичним твердженням, оскільки фраза стверджує про той факт, що адвоката, якого звали Віктор Медведчук, було надано та підтримано службою державної безпеки. При цьому сам автор в зазначеній фразі прямо зазначає, що це є «фактом». За таких умов така фраза не може бути сприйнята інакше як твердження. В свою чергу вказане поширене фактичне твердження має бути перевірене на предмет його достовірності.

Ст.12 ЦПК України встановлено принцип змагальності сторін в цивільному процесі, який полягає в тому, що кожна сторона повинна довести ті обставини, які мають значення для справи і на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, крім випадків, прямо встановлених Законом. При цьому сторона самостійно несе ризик настання наслідків, пов'язаних із вчиненням чи невчиненням нею процесуальних дій. Обов'язок доведення своєї позиції за допомогою належних та допустимих доказів міститься і в ст.81 ЦПК України. Доказуванню підлягають обставини, які мають значення для ухвалення

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 4 8 16 7

АСЕД "Апеляція"

рішення у справі і щодо яких у сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, виникає спір. Докази подаються сторонами та іншими особами, які беруть участь у справі. Доказування не може ґрунтуватися на припущеннях. За таких умов суд може приймати та покладати в основу рішення по справі лише ті обставини, які були доведені сторонами. При цьому сторона сама визначає обсяг та достатність доказів, що надає до суду.

Зважаючи на специфіку правовідносин, передбачених положеннями ст.277 ЦК України, автор та розповсюджувач спірної інформації має представити докази на підтвердження її достовірності, а особа, якої така інформації стосується, має право подати докази недостовірності поширеної інформації.

В суді першої інстанції позивач стверджував, що він ніколи не співпрацював з КДБ СРСР-УРСР. У підтвердження цих обставин навів зібрані дані, що містяться:

- у листах Галузевого державного архіву Служби безпеки України № 24/5-К-423/1, К-423 від 12.02.2019 та №24/5-К-850 від 28.03.2019, відповідно до яких в ГДА СБУ будь-яких документів про співробітництво з органами державної безпеки СРСР-УРСР Медведчука Віктора Володимировича не виявлено (т.4 а.с.30,31);

- у зверненні заступника Голови Київського міського суду до Голови Президії Київської міської колегії адвокатів про те, що «дело по обвинению Стуса Василия Семеновича ... назначено для рассмотрения в судебном заседании 10 час. 00 мин. 29 сентября 1980г. Прошу обеспечить участие адвоката»;

- у заяві адвоката Медведчука В.В. до Київського міського суду про надання йому дозволу на побачення в СІЗО КДБ УРСР з підсудним Стусом (т.1 а.с.57., а.534,535 книги «Справа Василя Стуса»).

З іншої сторони, відповідачами не було представлено до суду доказів, які б доводили достовірність інформації щодо «надання» та «погодження» органами державної безпеки адвоката Віктора Медведчука Василю Стусу у вищевказаній кримінальній справі.

Зважаючи на викладене, суд першої інстанції надав правильну оцінку змісту фрази як фактичному твердженню та з урахуванням того, що відповідачами достовірність такої фрази доведена не була, а позивач надав докази на підтвердження свого твердження про її (фрази) недостовірність, дійшов обґрунтованого та правильного висновку про наявність підстав для визнання такої фрази недостовірною. При цьому суд обґрунтовано погодився з позицією позивача щодо того, що оскільки відповідно до положень Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» поняття радянських органів державної безпеки має негативне сприйняття, недоведене на предмет достовірності твердження автора книги про «надання» та «погодження» органами державної безпеки адвоката Віктора Медведчука Василю Стусу у вищевказаній кримінальній справі також має негативне по відношенню до позивача значення.

Стосовно фрази №7: «... Медведчук на суді визнав, що всі «злочини», нібито вчинені його підзахисним, «заслужують на покарання».

Колегія суддів апеляційного суду погоджується з позицією позивача та суду першої інстанції щодо того, що за своєю формою ця інформація є твердженням про факт, однак не поділяє висновки щодо наявності підстав для покладення на відповідачів відповідальності за поширення таких відомостей.

Повна спірна фраза №7, яка міститься в книзі, починається зі слів: «За даними джерел «Хроніки текущих событий», що є посиланням автора на конкретне джерело, інформацію з якого ним було використано. Таким чином автор з посиланням на джерело та в лапках відтворив дослівну цитату з «Хроніки текущих событий» №58 (т.2 а.с.83) - правозахисного журналу Самвидаву, що існував у СРСР.

Представник позивача, заперечуючи проти доводів відповідачів в цій частині, зазначав, що Самвидав - це публікації, зроблені нелегально та підручними засобами, такими як

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 48167

АСЕД "Апеляція"

фотокопія, машинопис та інше. При цьому Самвидав ніколи не отримував свідоцтва про державну реєстрацію, а у його випуску ніколи не містилися вихідні дані. За таких умов позивач вважає, що відповідний журнал не можна вважати офіційним джерелом. Крім того наголошує, що Кіпіані В.Т. жодним словом не обмовився щодо того, яким чином він переконався в достовірності Самвидаву.

Колегія суддів апеляційного суду не може визнати обґрунтованими вказані заперечення, оскільки відповідно до п.4 ст.42 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» редакція, журналіст не несуть відповідальності за публікацію відомостей, які не відповідають дійсності, принижують честь і гідність громадян і організацій, порушують права і законні інтереси громадян або являють собою зловживання свободою діяльності друкованих засобів масової інформації і правами журналіста, якщо вони є дослівним відтворенням матеріалів, опублікованих іншим друкованим засобом масової інформації з посиланням на нього. При цьому зміст указаної норми закону не зобов'язує журналіста посилатись лише виключно на друковані засоби інформації, що мають свідоцтво про державну реєстрацію.

Крім того, доводячи джерело походження інформації, відповідач посилається на інформацію на офіційному сайті <http://hts.memo.ru/>, згідно з яким «Хроніки текущих событий» - машинописний інформаційний бюлетень правозащитников, випускавський ими в течение 15 лет, с 1968 по 1983 гг. Всего за это время вышло 63 выпуска «Хроніки». Таким чином Самвидав не міг бути зареєстрованим у СРСР, оскільки основною метою його діяльності було висвітлення порушень основних громадянських прав і свобод у СРСР. В той же час сам факт існування такого журналу та публікація ним матеріалів є доведеними.

Таким чином, висновок суду першої інстанції щодо наявності підстав для покладення на відповідачів відповідальності за поширення інформації, що є відтворенням поширених іншими засобом масової інформації матеріалів з посиланням на нього, є помилковим. За таких умов оскаржуване рішення стосовно спірної фрази №7 підлягає скасуванню з ухваленням в цій частині нового судового рішення про відмову у задоволенні цих позовних вимог.

Стосовно позовної вимоги щодо заборони видання (виготовлення), розповсюдження (продаж) примірників книги «Справа Василя Стуса» та опублікування пов'язаної з книгою інформації.

Положеннями ст.278 ЦК України передбачено, що якщо особисте немайнове право фізичної особи порушене, зокрема у книзі, які готуються до випуску у світ, суд може заборонити розповсюдження відповідної інформації. Якщо особисте немайнове право фізичної особи порушене в книзі, які випущені у світ, суд може заборонити (припинити) їх розповсюдження до усунення цього порушення, а якщо усунення порушення неможливе, - вилучити тираж книги з метою його знищення.

Як вже зазначалося вище, колегія суддів прийшла до висновку про недостовірність частини однієї з оспорених позивачем фраз, які містяться в спірній книзі, зокрема частини фрази №3: «Проте є фактом, що наданого, підтримуваного держбезпекою адвоката звали Віктор Медведчук». За таких умов формальна можливість застосування положень ст.278 ЦК України в даному випадку існує. В той же час з аналізу зазначеної норми вбачається, що передбачені в ній обмеження та заходи не можуть вважатися самоціллю та мають на меті виключно припинення порушення прав особи. Підстави для застосування такого способу захисту порушеного права повинні відповідати забезпеченню справедливої рівноваги при застосуванні конституційних прав на захист гідності і честі, з одного боку, та свободи слова — з іншого.

З відкритих та загальнодоступних джерел вбачається, що книга Кіпіані В.Т. під назвою «Справа Василя Стуса» була визнана однією з найбільш розповсюджуваних книг в Україні у 2020 році. Зокрема було продано більше 70 тисяч її екземплярів, в тому числі й через мережу

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 4 8 167

АСЕД "Апеляція"

Інтернет. За таких умов, зважаючи на надзвичайно широке розповсюдження, яке книга вже набула на час вирішення справи, подальша після цього заборона видання та розповсюдження її примірників не зможе досягнути тієї мети, яка могла б виправдати таке обмеження свободи слова.

Європейський Суд з прав людини неодноразово наголошував на тому, що заборона книги є крайнім заходом і можлива лише в разі нагальної суспільної потреби. Зокрема ЄСПЛ у рішенні Палати у справі «Компанія «Плон» проти Франції» від 18 травня 2004 року, звертає увагу на аналогічні обставини, а саме, що медичну таємницю вже було широко розповсюджено, а 40 тисяч примірників книжки вже було продано, вона розповсюджувалася через Інтернет і широко коментувалась у пресі, відтак дотримання особистих немайнових прав уже не могло переважати свободу вираження.

У справі «Ібрагім Ібрагімов та інші проти Росії» від 28 серпня 2018 року ЄСПЛ відносно заборони книги Саїді Нурсі наголосив, що певні вирази могли бути образливими, однак, на думку Суду, це не може бути достатнім для заборони всієї книги.

Таким чином, колегія апеляційного суду вважає, що з урахуванням визнання недостовірною лише однієї фрази (частини фрази №3) та зважаючи на те, що книга обсягом у 688 сторінок вже розповсюджена у великій кількості примірників, заборона на розповсюдження книги не може бути визнана розумним та пропорційним заходом.

Крім того колегія суддів враховує, що у спірних висловлюваннях щодо подій, які мають винятковий характер, автор наводив інформацію про позивача, як про особу, яка відіграла певну роль у громадському житті, та з приводу висвітлення діяльності якої існує правомірний суспільний інтерес. При цьому захист порушеного права позивача не обмежується єдиним способом, а саме щодо заборони відповідачам розповсюджувати книгу. Захист честі і гідності в такому випадку може бути реалізовано шляхом надання іншої точки зору, наприклад у спосіб реалізації права на відповідь.

Крім того, при вирішенні спорів, пов'язаних із поширенням інформації стосовно публічних осіб, підлягають врахуванню рекомендації, що містяться у Резолюції 1165 (1998) Парламентської Асамблеї Ради Європи про право на недоторканність приватного життя та положення Декларації про свободу політичних дебатів у засобах масової інформації.

Відповідно до пункту 7 Резолюції, публічними фігурами є особи, які обіймають державні посади і (або) користуються державними ресурсами, а також усі ті, хто відіграє певну роль у суспільному житті (у галузі політики, економіки, мистецтва, соціальної сфері, спорті чи в будь-якій іншій галузі).

Водночас статтями 3,4,6 Декларації передбачено, що оскільки політичні діячі та посадові особи, які обіймають публічні посади або здійснюють публічну владу на місцевому, регіональному, національному чи міжнародному рівнях, вирішили апелювати до довіри громадськості та погодилися «виставити» себе на публічне політичне обговорювання, то вони підлягають ретельному громадському контролю і потенційно можуть зазнати гострої та сильної громадської критики у засобах масової інформації з приводу того, як вони виконували або виконують свої функції. При цьому зазначені діячі та особи не повинні мати більшого захисту своєї репутації та інших прав порівняно з іншими особами.

З урахуванням наведеного межа допустимої критики стосовно політичного діяча чи іншої публічної особи є значно ширшою, ніж окремої пересічної особи. Публічні особи неминуче відкриваються для прискіпливого висвітлення їхніх слів та вчинків і повинні це усвідомлювати. Аналогічного висновку дійшов Верховний Суд у постанові від 14 серпня 2019 року (справа №757/2533/16).

Як передбачено п.2 ч.1 ст.374 ЦПК України, суд апеляційної інстанції за результатами розгляду апеляційної скарги має право скасувати судові рішення повністю або частково і ухвалити у відповідній частині нове судові рішення або змінити рішення.

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 4 8 16 7

АСЕД "Апеляція"

У відповідності до положень ч.1 ст.376 ЦПК України, підставами для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни судового рішення є: 1) неповне з'ясування обставин, що мають значення для справи; 2) недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд першої інстанції визнав встановленими; 3) невідповідність висновків, викладених у рішенні суду першої інстанції, обставинам справи; 4) порушення норм процесуального права або неправильне застосування норм матеріального права.

Підсумовуючи вищенаведене, колегія суддів приходить до висновку, що рішення Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року в частині задоволених позовних вимог про:

1. визнання інформації недостовірною та такою, що порушує особисті немайнові права Медведчука В. В. на повагу до гідності, честі, недоторканості ділової репутації, поширеної в книзі «Справа Василя Стуса» в розділі «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?» наступного змісту:

- фраза №3 (аркуш книги 661): «... чи була можливість у Стуса обрати «менше зло»»;
- фраза №7 (аркуш книги 664): «... Медведчук на суді визнав, що всі «злочини», нібито вчинені його підзахисним, «заслужують на покарання»;
- фраза №8 (аркуш книги 664): «... він фактично підтримав звинувачення. Навіщо прокурори, коли є такі безвідмовні адвокати?...»;

2. визнання такою, що порушує особисте немайнове право на використання імені Медведчука В. В. без його згоди інформацію, поширену в книзі «Справа Василя Стуса», а саме в розділах під назвами «Кримінальна справа №5 - книга життя і смерті Василя Стуса» та розділі «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?», та дає можливість ідентифікувати Медведчука В. В. як персонажа (дійову особу) твору, наступного змісту:

- фраза №1 (аркуш книги 7): «... розпинав поета, - призначений державою адвокат Медведчук»;
- фраза №5 (аркуш книги 663): «... шістка комуністичної системи Медведчук...»;
- фраза №9 (аркуш книги 664): «Злочин перед поетом юрист Медведчук здійснив ще й тим, що не повідомив родині про початок розгляду справи... Боявся КГБ чи просто завжди був циніком і аморальним типом?»;

3. зобов'язання Кіпіані В. Т., ТОВ «Видавництво «Віват» видалити із книги «Справа Василя Стуса», а саме із розділів під назвами «Кримінальна справа №5 - книга життя і смерті Василя Стуса» та «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?», інформацію про особу Медведчука В. В.;

4. заборону Кіпіані В. Т., ТОВ «Видавництво «Віват» розповсюджувати надрукований тираж книги «Справа Василя Стуса» та подальше його тиражування до усунення порушеного особистого немайнового права Медведчука В. В.;

5. заборону Кіпіані В. Т., ТОВ «Видавництво «Віват» при поширенні інформації, пов'язаної із книгою під назвою «Справа Василя Стуса», у пресі, по радіо, телебаченню, у мережі Інтернет та в інших засобах масової інформації, використовувати інформацію, яка міститься в розділах під назвами «Кримінальна справа №5 - книга життя і смерті Василя Стуса» та «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?» та дає можливість ідентифікувати Медведчука Віктора Володимировича як персонажа (дійової особи) твору без його згоди,

підлягає скасуванню у відповідності до п.2 ч.1 ст.374, ч.1 ст.376 ЦПК України, з ухваленням в цій частині нового судового рішення про відмову у задоволенні вказаних вище позовних вимог.

В решті рішення Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року, що було предметом апеляційного оскарження, підлягає залишенню без змін, а саме в частині визнання недостовірною та такою, що порушує особисті немайнові права позивача інформації, поширеної в книзі «Справа Василя Стуса» в розділі «Чи вбивав адвокат

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 4 8 1 6 7

АСЕД "Апеляція"

Медведчук поета Стуса?» в частині фрази №3 (аркуш книги 661): «Проте є фактом, що наданого, підтримуваного держбезпекою адвоката звали Віктор Медведчук», підлягає залишенню без змін.

У відповідності до положень ч.1 ст.141 ЦПК України судовий збір покладається на сторони пропорційно розміру задоволених позовних вимог. При цьому суд враховує як судовий збір, сплачений позивачем при пред'явленні позову, так і збір, сплачений апелянтами при подачі апеляційних скарг.

На підставі викладеного, керуючись ст.ст.367,374,376,381-384, ЦПК України, суд

постановив:

Апеляційні скарги Кіпіані Вахтанга Теймуразовича та товариства з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват» задовольнити частково.

Скасувати рішення Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року в частині задоволених позовних вимог про:

визнання недостовірною та такою, що порушує особисті немайнові права Медведчука Віктора Володимировича на повагу до гідності, честі, недоторканості ділової репутації інформації, поширеної в книзі «Справа Василя Стуса» в розділі «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?» наступного змісту:

- фраза №3 (аркуш книги 661): «... чи була можливість у Стуса обрати «менше зло»;
- фраза №7 (аркуш книги 664): «... Медведчук на суді визнав, що всі «злочини», нібито вчинені його підзахисним, «заслужують на покарання»;
- фраза №8 (аркуш книги 664): «... він фактично підтримав звинувачення. Навіщо прокурори, коли є такі безвідмовні адвокати?...» ;

визнання такою, що порушує особисте немайнове право на використання імені Медведчука Віктора Володимировича без його згоди, інформації, поширеної в книзі «Справа Василя Стуса», а саме в розділах під назвами «Кримінальна справа №5 - книга життя і смерті Василя Стуса» та розділі «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?», та дає можливість ідентифікувати Медведчука Віктора Володимировича як персонажа (дійову особу) твору наступного змісту:

- фраза №1 (аркуш книги 7): «... розпинав поета, - призначений державою адвокат Медведчук»;
- фраза №5 (аркуш книги 663): «... шістка комуністичної системи Медведчук...»;
- фраза №9 (аркуш книги 664): «Злочин перед поетом юрист Медведчук здійснив ще й тим, що не повідомив родині про початок розгляду справи... Боявся КГБ чи просто завжди був циніком і аморальним типом?»;

зобов'язання Кіпіані Вахтанга Теймуразовича, товариства з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват» видалити із книги «Справа Василя Стуса», а саме із розділів під назвами «Кримінальна справа №5 - книга життя і смерті Василя Стуса» та «Чи вбивав адвокат Медведчук поета Стуса?», інформацію про особу Медведчука Віктора Володимировича;

заборону Кіпіані Вахтангу Теймуразовичу, товариству з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват» розповсюджувати надрукований тираж книги «Справа Василя Стуса» та подальше його тиражування до усунення порушеного особистого немайнового права Медведчука Віктора Володимировича;

заборону Кіпіані Вахтангу Теймуразовичу, товариству з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват» при поширенні інформації, пов'язаної із книгою під назвою «Справа Василя Стуса», у пресі, по радіо, телебаченню, у мережі Інтернет та в інших засобах масової інформації використовувати інформацію, яка міститься в розділах під назвами «Кримінальна справа №5 - книга життя і смерті Василя Стуса» та «Чи вбивав адвокат Медведчук поета

Київський апеляційний суд

8 240000 000101 4 8 1 6 7

АСЕД "Апеляція"

Стуса?» та дає можливість ідентифікувати Медведчука Віктора Володимировича як персонажа (дійову особу) твору без його згоди;

Ухвалити в цій частині нове судове рішення про відмову у задоволенні вказаних вище позовних вимог.

Змінити рішення Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року в частині розподілу судового збору по справі, стягнувши з Медведчука Віктора Володимировича на користь Кіпіані Вахтанга Теймуразовича та товариства з обмеженою відповідальністю «Видавництво «Віват» по 768 (сімсот шістдесят вісім) грн. 40 коп. сплаченого судового збору.

В релігії рішення Дарницького районного суду м. Києва від 19 жовтня 2020 року залишити без змін.

Постанова суду апеляційної інстанції набирає законної сили з дня її прийняття та може бути оскаржена до Верховного Суду протягом тридцяти днів.

Повний текст постанови виготовлено 31 березня 2021 року.

Суддя-доповідач

К.П. Приходько

Судді

Т.О. Писана

С.О. Журба

Київський апеляційний суд

АСЕД "Апеляція"